

Temper de onrealistische klimaatplannen van RutteVier

Door [Jacques Hagoort](#) - 19 november 2022

Geplaatst in [Klimaat](#)

Op de tweede dag van de gisteren geëindigde internationale 27ste VN Klimaatconferentie in de Egyptische badplaats Sharm el-Sheikh, mocht minister-president Rutte de verzamelde staatshoofden en landendeleaties toespreken over de Nederlandse bijdrage aan de internationale strijd tegen de wereldwijde klimaatverandering. Zie [hier](#).

De toespraak is helaas alleen in het Engels beschikbaar; de Rijksvoorlichtingsdienst vond het niet nodig dat behalve de kosmopolitische elite ook de hardwerkende Nederlanders hiervan kennis konden nemen. Die moesten het doen met enkele korte en willekeurige fragmenten in de late tv-journaals.

Het moet gezegd, het was een uitstekende toespraak, een retorisch hoogstandje. Het was kort en krachtig, presenteerde een eenvoudig en consistent narratief, adresseerde de gevoelens en noden van de toehoorders, mengde grote bezorgdheid met hoop op betere tijden en wist een rooskleurig beeld te schetsen van de rol van het Koninkrijk der Nederlanden.

Gebakken lucht

Nederland is weliswaar een kleine speler op het wereldtoneel maar zeker in de strijd tegen de klimaatverandering niet uit te vlakken, dat staat buiten kijf. Alle lof voor klimaatminister Jetten die de thema's van de toespraak heeft aangereikt, de ambtenaren die de thema's kundig hebben uitgewerkt, de tektschrijvers die de aangeleverde teksten in een overtuigend en pakkend verhaal hebben weten te gieten en natuurlijk minister-president Rutte zelf voor zijn authentieke presentatie.

Temper de onrealistische klimaatplannen van RutteVier

Er is alleen één probleem: het leidende narratief in Ruttés toespraak is volstrekt losgezongen van de werkelijkheid en dat maakt de toespraak niet meer dan goed geserveerde gebakken lucht. Ruttés narratief komt op het volgende neer.

'Wij, dat zijn nagenoeg alle landen in de wereld verenigd in het VN Klimaatverdrag, hebben in 2015 in Parijs plechtig afgesproken de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 1,5 graad Celsius. Het directe gevolg van die afspraak is dat de wereldwijde uitstoot van CO2 moet worden afgebouwd naar nul in 2050. Nu, 7 jaar later zien we dat het niet gaat lukken. De opwarming is nu al 1,2 graad en als we op de huidige voet doorgaan zullen we over niet al te lange tijd de grens van 1,5 graad passeren, ergens tussen 2030 en 2035. Niettemin wil Nederland vasthouden aan die 1,5 graad. Zo niet dan zijn de gevolgen voor de aarde en mensheid desastreus. Dat betekent dat we er met zijn allen een tandje bij moeten zetten. Nederland heeft al het goede voorbeeld gegeven: ons doel in 2017 was een CO2-reductie van 49% in 2030 en van 95% in 2050 ten opzichte van 1990. Sinds 2021 hebben we dat verhoogd naar 60% in 2030 en 100% in 2050. Als alle landen hun verantwoordelijkheid nemen en ons goede voorbeeld zouden volgen kunnen we alsnog op de 1,5 graad uitkomen. En dan zijn de aarde en de mensheid gered.'

1,5 graad opwarming is illusoir

Op het eerste gezicht een plausibel verhaal, maar dat is het niet, verre van dat zelfs. Ruttés voorstelling van zaken over de in Parijs gemaakte afspraken is aantoonbaar onjuist. En Ruttés geloof in de haalbaarheid van de 1,5 graad is aantoonbaar illusoir.

In het Akkoord van Parijs van december 2015 is bepaald dat de landen in de wereld de opwarming van de aarde zullen beperken tot ruim onder de 2 graden en als het even kan tot 1,5 graad. In Parijs is dus niet afgesproken om exclusief in te zetten op de ondergrens van 1,5 graad. Als dat zo zou zijn, hadden de onderhandelaars in Parijs de 2 graden in het akkoord wel weg kunnen laten.

Activisme

De 1,5 graad als exclusief doel is pas na het Akkoord van Parijs in beeld gekomen. Om precies te zijn, in de herfst van 2018 na de publicatie van een speciaal rapport van het IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) over de haalbaarheid van de 1,5 graad opwarming. De conclusie van dat rapport was toen dat de 1,5 graad haalbaar is, maar dat de wereldwijde uitstoot van CO2 dan wel moet worden teruggebracht naar nul in 2050. Een ongekende opgave.

Mede onder druk van de activistische klimaatbeweging hebben de rijke G7-landen die conclusie omarmd en vervolgens geijverd om de 1,5 graad doelstelling in brede internationale kring ingang te doen vinden. Invoering van de 1,5 graad was het hoofddoel van de 26ste VN klimaatconferentie vorig jaar in Glasgow maar dat is toen mislukt.

Temper de onrealistische klimaatplannen van RutteVier

China en India doen niet mee

Het tweede punt waar Rutte de plank mislaat is de veronderstelling dat de 1,5 graad nog steeds haalbaar is als we met zijn allen onze inspanningen maar zouden vergroten. Zolang de grens van 1,5 graad nog niet is gepasseerd, is dat in theorie mogelijk natuurlijk, maar in de praktijk is het een volslagen illusie. Dat heeft vooral te maken met de geopolitieke werkelijkheid.

De grote CO₂-uitstoters in Azië, met China en India voorop, zijn goed voor tweederde van de mondiale uitstoot. Zij zijn zeer begaan met het klimaat maar niet van plan het voorbeeld van de rijke G7-landen te volgen. China heeft beloofd de uitstoot terug te brengen naar nul in 2060. En India in 2070, mits de rijke landen financieel bijspringen. Een mondiale uitstoot van nul al in 2050 is dus onbestaanbaar en dat is wel een essentiële voorwaarde voor de 1,5 graad. Kortom, een globale opwarming van maximaal 1,5 graad is uitgesloten.

Terzijde: Ruttés klimaatnarratief komt in grote lijnen overeen met dat van de Europese Unie. Ook het EU beleid is gebaseerd op een maximale opwarming van 1,5 graad en een nul-uitstoot in 2050.

Klimaatwetenschappers geloven niet meer in 1,5 graad

Intussen is er ook in de gevestigde klimaatwereld een brede consensus ontstaan dat de 1,5 graad geen realistisch doel meer is. Illustratief hiervoor is het omslagartikel van het gezaghebbende internationale tijdschrift *The Economist* aan de vooravond van de klimaatconferentie in Sharm-El-Sheikh met de alleszeggende kop: 'Say Goodbye to 1,5°C, Why climate policy is off target'. Voor de goede orde, *The Economist* staat bepaald niet bekend om zijn klimaatsceptische standpunten, integendeel.

Ook klimaatwetenschappers hebben hun geloof in de haalbaarheid van de 1,5 graad al enige tijd geleden verloren. Zie [hier](#). Zeer recent nog antwoordde de Klimaathelpdesk – gerund door een onder de vlag van de KNAW (Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen) opererende groep jonge klimaatwetenschappers – op de vraag van een nieuwsgierige en verontruste burger, ene 'Jacques in Amsterdam', dat het 'erg onwaarschijnlijk' is dat de 1,5 graad doelstelling nog kan worden gehaald. Zie [hier](#). En als behoedzame wetenschappers iets 'erg onwaarschijnlijk' noemen betekent dat in gewone mensentaal 'vergeet het maar'.

Realistischer is de oude Merkel-norm van 2 graden

De enigen die, tegen beter weten in, nog steeds geloven in de 1,5 graad zijn klimaatactivisten en de politieke elites in de G7-landen die zich gecommitteerd hebben aan een radicaal en ambitieus klimaatbeleid. Het zal misschien even duren maar uiteindelijk zullen ook zij inzien dat de gewenste 1,5 graad er echt niet in zit. De VS lijken met hun recente klimaatwet (Inflation Reduction Act) al voorzichtig afscheid van de 1,5 graad te hebben genomen. Daarin zijn geen strikte opwarmingsdoelen opgenomen maar alleen fiscale stimuleringsmaatregelen gericht op beperking van de opwarming.

Temper de onrealistische klimaatplannen van RutteVier

Volgens voorzichtige schattingen zijn die maatregelen bij lange na niet voldoende om de opwarming beperkt te houden tot 1,5 graad. Zie [hier](#).

Is er een realistisch alternatief voor de 1,5 graad waar het internationale klimaatbeleid zich na Sharm el-Sheikh op zou kunnen richten? Ja, dat is er zeker en dat is de oude Merkel-norm van 2 graden die de G7-wereldleiders in hun top van 2009 op voorspraak van de toenmalige Duitse bondskanselier Angela Merkel al hebben voorgesteld. Klimaatwetenschappers hebben recent nog laten zien dat als alle landen hun officieel gedane toezeggingen voor uitstootvermindering zullen nakomen de globale opwarming zal uitkomen op rond de 2 graden. Zie [hier](#) (achter een betaalmuur). Natuurlijk zullen de negatieve gevolgen van een opwarming van 2 graden groter zijn dan van 1,5 graad, maar de wereld zal niet vergaan.

Volgens de huidige stand van de klimaatwetenschap kan het 2 graden doel worden bereikt door de uitstoot van CO2 terug te brengen naar nul in het laatste kwart van deze eeuw. Dat lijkt een realistisch en begaanbaar pad, ook voor de grote Aziatische uitstoters. Maar ook dit pad zal nog steeds een uiterste inspanning vergen.

Hazen lopen meestal de wedstrijd niet uit

Voor Europa zou de 2 graden norm betekenen dat het vorig jaar ingezette, ongekend ambitieuze en in-de-wereld-vooroplopende klimaatbeleid (Fit-for-55), geheel gebaseerd op de 1,5 graad, belangrijk kan worden versoepeld. Dat zal dan leiden tot een meer realistisch klimaatbeleid: meer realistische doelen, een meer realistisch tijdpad om die doelen te verwezenlijken (laatste kwart van deze eeuw) met meer doordachte en realistischere plannen.

De versoepeling zal weinig of geen invloed hebben op de mondiale opwarming gezien Europa's betrekkelijk geringe uitstoot (niet meer dan 8% van de totale mondiale uitstoot). Evenzo zou volharden in de 1,5 graad ook weinig of geen zoden aan de dijk zetten. Europa is internationaal een niet onbelangrijke speler maar het moet zijn plek in het mondiale klimaatbeleid wel kennen: niet met alle geweld voorop willen lopen maar gehoorzaam in de pas met de grote jongens. Hazen lopen meestal de wedstrijd niet uit.

Grenzeloze zelfoverschatting

Wat voor Europa geldt is natuurlijk ook van toepassing op Nederland. Nederland is gebonden aan het ambitieuze Europese Fit-for-55 klimaatbeleid. Bovenop de Europese ambities legt Nederland ook nog eens zijn eigen ambities omdat het zo nodig klimaatkoploper in Europa en dus in de wereld wil zijn. Dat is niet alleen wereldvreemd, weinig doelmatig en peperduur, het tast ook het toekomstige verdienvermogen van Nederland aan. Hoewel dat laatste geen al te grote zorg van het kabinet Rutte 4 lijkt te zijn.

Klimaatminister Jetten zal binnenkort zijn nieuwe definitieve Klimaatplan, een uitwerking van de plannen uit het Coalitieakkoord van het kabinet Rutte 4, in de Tweede Kamer presenteren en

Temper de onrealistische klimaatplannen van RutteVier

verdedigen. Het uitgangspunt van Jettens Klimaatplan is het ondeugdelijke Sharm el-Sheikh narratief dat uitgaat van de onrealistische norm van 1,5 graad. Jetten lijkt vooralsnog blind voor de nieuwe realiteit en doet nog steeds alsof de wereldwijde 1,5 graad opwarming binnen bereik ligt en ook dat Nederland de mondiale opwarming direct zou kunnen beïnvloeden, een grenzeloze zelfoverschatting. Wat Nederland ook doet, het heeft als klein land met een minieme CO2 uitstoot nul-komma-nul invloed op de wereldwijde opwarming. Nederland past bescheidenheid.

Het klimaatbeleid van Rutte 4 is gebaseerd op illusies. Het is nu aan onze volksvertegenwoordigers de ondoordachte en onrealistische klimaatplannen van Rutte 4 te temperen en te amenderen.

*[Jacques Hagoort](#) is één van de tientallen gedreven, deskundige en/of nieuwsgierige auteurs die samen Wynia's Week maken. Doet u **als donateur** mee aan Wynia's Week? Van harte welkom! Doneren kan [HIER](#). Hartelijk dank!*